

Pravoverni
388828
katoličan.

Preložil

Anton Chráska.

V Ljubljani.

Samozaložba.

Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1897.

358886

358886

16. X. 1986

D 854

398600854

Pravoverni katoličan.

V neki oddaljeni vasi na Francoskem prebival je katoliški župnik, ki si je iz srca želel, da bi pravo srečo svojih župljanov pospeševal. Ko se je neko nedeljo vračal od maše, premišljeval je na tihem o tem, da župljanom maša prav za prav malo koristi. Ker je ravno videl, da jih nekoliko stoji pred cerkvenimi durmi ter se pogovarjajo, prišlo mu je na misel, da bi se tudi on mogel z njimi malo razgovarjati. Menil je, da bo to gotovo koristnejše za preproste kmete, nego ko bi jim v latinščini mašo pel. Šel je torej k njim, sedel na kamneno klop, oprl svoje roke ob glavico svoje palice in začel se z njimi tako-le razgovarjati:

«Povej mi, Janez, si li ti kristijan?»

«Seveda, gospod župnik!» odgovoril je Janez, gledajoč ga ves osupel.

«In po čem si postal kristijan?»

«Ker... ker so me oní krstili, ko sem bil še majhen otrok. Po tem sem kristijan.»

«Ali, moj sin! kaj pa misliš o tatu, ki so ga zadnji mesec orožniki prijeli in katerega so včeraj obsodili na deset let težkega dela; ali meniš, da je on tudi kristijan?»

«Ne, seveda ni», odgovoril je Janez.

«In vendar so ga tudi krstili, ko je bil majhen, kakor tebe. Zdaj vidiš, da krst sam ne dela nikogar še kristijana.»

«In ti, Jurij, si ti kristijan?»

«Seveda, gospod!»

«In zakaj?»

«Zato, ker sem bil prvikrat pri svetem obhajilu.»

«Povej mi, ali si že slišal kedaj o Kartušu?»

«Da, večkrat.»

«Ali je bil on kristijan?»

«Ne, — bil je zloglasni razbojnik.»

«No, moj mladi prijatelj! Kartuš je bil tudi prvikrat pri svetem obhajilu. Torej pač vidiš, da tudi sveto obhajilo ne more nikogar še kristijana narediti.»

Naši kmetje so se pogledovali po strani ter niso mogli prav razumeti, na kaj župnik meri. Ta je vprašal dalje:

«Gospod učitelj, gotovo mi morete vi bolje povedati, kaj vas dela kristijana?»

Učitelj je bil prepričan, da je najbolj zmožen na to vprašanje odgovoriti, in da ga je župnik zaradi tega izvolil, da bi rešil kmete iz zadrege. Ko se je bil nekolikrat odkašljaj in pljunil, odgovoril je:

«Kristijan sem zato: prvič, ker hodim vsako nedeljo k maši; drugič, ker se vsak mesec spovedujem; tretjič, ker naloženo mi

pokoro izvršujem. Molim očenaše, postim se v petek, v kvaternih dnevih in v svetem postnem času, ter izpolnujem vse druge cerkvene zapovedi.»

«Vaš odgovor je daljši nego poprejšnji, a ni mnogo boljši. Kajti dobro veste, da krivo-verci, ki jih je cerkev preklela, in hinavci, ki iz pobožnosti dobiček delajo, tudi hodijo v cerkev, se postijo, očenaše molijo ter pokoro izvršujejo, in vendar niso pravi kristijani.»

Poslušalci so prišli še v večjo zadrego. Vsak se je bal, da bi tudi on utegnil na vrsto priti ter odgovarjati. Le jeden otrok, kakih osem ali deset let star, gledal je mirno in dobre volje župnika. Zato je župniku na misel prišlo, da bi tudi tega otroka vprašal:

«Povej mi, moj mali Jožefek, kaj pa je treba, da si kristijan?»

«Treba je, da Boga ljubim iz celega srca ter da sem prav priden, gospod župnik!»

Tu povzdigne župnik oči kvišku ter reče: «Zahvaljujem se Ti, Oče! gospodar nebes in zemlje, da si to prikril modrim in razumnim in si je razodel otrokom! — Dà, ljubi prijatelji, kar dela kristijana, je Bogu udano srce. Kdor je po veri v Jezusa Kristusa dobil odpuščanje svojih grehov in kdor ljubi kot pomiloščenec Boga iz celega srca, ta je kristijan. Izpolnjevanje zunanjih obredov, katere izvršujemo z nogami ali pa rokami, ni krščanstvo, ampak srčna vera in ljubezen.»

Na to je končal župnik svoj pogovor in šel domov. Kmetje so še dolgo stali, zelo čudeč se. Ljubi čitatelj se morda tudi čudi temu pogovoru. Zato mu hočemo stvar hitro razjasniti. Bilo je pa tako:

Že nekaj časa sem je začel župnik brati vsako jutro in večer iz velike, stare knjige, ki je bila tedaj malo znana v tistem kraju. Pred branjem in po branji je molil. Pa tako se je vglobil v branje te knjige, da je zaradi tega često pozabil na svoj brevir. Polagoma so se tudi njegove misli o veri popolnoma spremenile. Našel je mnogo v svoji cerkvi, kar se prav nič ni ujemalo s tisto knjigo ter se mu tudi ni zdelo, da bi bilo prav. Ker še ni bil o tem dovolj prepričan, nadaljeval je branje v oni veliki knjigi in pa darovanje maše. Tista velika knjiga pa je bila — sveto pismo.

Zdaj pa poglejmo, kake posledice je imel pogovor pred cerkvenimi durmi. Samoljubje gospoda učitelja seveda je bilo ranjeno. Ni mogel, da bi ne naznanil stvari skrivaj vikarju. Ta jo je pa naznanil škofu, ki je bil župnikov stric in prijatelj; prihodnji četrtek je že župnik dobil od njega sledeče pismo:

«Moj ljubi bratranec in brat v Kristusu
Jezusu!

Sporočilo se mi je, da ste zadnjo nedeljo imeli v cerkvi pogovor, po katerem bi se moglo soditi, da so sveti obredi naše katoliške

cerkve nekoristni in ničevi. Po tem pogovoru bi zveličanje ne bilo zavisno od delovanja duhovnikov. Upam, da spoznate, kako nevarno bi bilo tako učenje. Mislim torej, da so ljudje Vaše besede napačno razumeli. Hoteli ste menda reči, da se morajo vsi obredi opravljati z Bogu udanim srcem. Gotovo pa boste tudi jedne misli z menoj o tem, da so obredi ter Bogu udano srce jednako potrebni. Če se z jedne strani zahteva pokora in srčna vera, tako je tudi z druge strani neogibno treba, da ljudje rabijo duhovnike, ki jim pomagajo, da dosežejo vero ter zvršujejo pokoro, in ki opravljajo pri njih zakramente: sv. krst, birmo, sv. poslednje olje itd., brez katerih noben človek ne more biti zveličan. Pričakujem torej, da mi boste odgovorili v tem smislu in tudi v svoji prihodnji pridigi spopolnili svoj pogovor.

Pozdravljam Vas itd.»

Župnik je bral pismo opetovano. Bilo je nekaj v njem njegovemu čutu in razumu nasprotnega. A ni vedel, kako naj bi odgovoril. Zato je nekaj časa čakal z odgovorom. Bilo je videti, da se je pogosteje nego prej zaklenil v svojo učilnico, da bi molil in iz tiste velike knjige bral; opazovalo se je to namreč iz vrta skozi okno njegove učilnice. Ko je bil več tednov premišljeval in molil, napisal je sledeči odgovor:

«Prečastiti gospod in dragi stric!

Odgovarjaje na Vaše ljubo pismo priznavam Vam, da sem zares rekel, cerkveni obredi ne dajo zveličanja. In zdaj, ko sem Boga prosil modrosti ter preiskoval Njegovo sv. pismo, sem o tem še trdneje prepričan. Trije načini so mogoči, po katerih moremo biti zveličani:

1.) Zveličanje se dobi po obredih samih. Potemtakem bi bili zveličani tudi največji hudodelci, čeravno brez kesanja umrjo. Tega ne boste dovolili kakor tudi jaz ne.

2.) Ali: Cerкveni obredi in Bogu udano srce so jednako neogibno potrebni za zveličanje. To je Vaše mišljenje.

3.) Jaz pa sem prepričan, da moremo biti izveličani le z milostjo božjo po pokori in veri. To Vam bom kmalu pokazal.

Ako bi bili krst, birma, post, maša, sveto poslednje olje itd. na vsak način potrebni za zveličanje, potem bi sveta Magdalena, ki ji je bil Zveličar grehe odpustil, ne mogla biti zveličana, zato ker se takrat še ni maša pela. Tudi razbojnik na križu, ki mu je Jezus raj obljubil, ne mogel bi biti zveličan, ker ni imel časa, da bi se dal krstiti. In sveti Štefan tudi ni mogel sprejeti svetega olja, ko so ga sovražniki vlekli na kamenovanje, če bi bil tudi hotel. Ako bi bili sveti obredi neogibno potrebni za zveličanje, ne moglo bi mnogo ljudij biti zveličanih; kako na primer mornarji, ko se jim ladija razbije in se otmó na

nenaseljen otok; ali pa kristijanski jetniki, ki v poganski zemlji umrjo; ali zamorci, ki se po branji iz svetega pisma spreobrnejo ter v svoji domovini nimajo nobenega duhovnika in nobenih zakramentov. Vsi ti bi torej ne mogli biti zveličani, čeravno imajo pokoro, vero in Bogu udano srce. Dalje, če so naši obredi neogibno potrebni za zveličanje, potem bi mogel malopriden duhovnik iz svojeglavnosti ali sovraštva komu *le* zakramente odreči, da bi ga spravil v pogubljenje. Vi mi pač odgovorite, taki slučajji so *le* izjeme, in da v takih izjemnih slučajjih človek seveda more biti zveličan tudi brez cerkvenih obredov. Toda če obredi niso neogibno potrebni *v nekaterih slučajjih* in se človek potem zveliča brez njih: zakaj pa ne prav tako *v vseh* slučajjih? Če je za svetega Štefana zadostovala milost božja, zakaj pa ne tudi za-me? Če človek na nenaseljenem otoku more biti zveličan brez odveze duhovnika, zakaj pa ne tudi v moji vasi? Ali je Bog menj mogočen v jednom stoletji nego v drugem, ali pa v jedni zemlji nego v drugi? Kar pa v tej stvari zdrava pamet pravi, to pravi tudi sveto pismo; na primer: «Čemu mi množina vaših daritev? Ne prinašajte dalje ničemurnosti darila; kadilo mi je gnjusoba. Jenjajte delati hudo; učite se delati dobro; iščite pravice, potezajte se za vdovo.» Izai. 1, 11—17. «Gospod se ne veseli daritve», pravi kralj David; «daritve

božje so duh potrtr.» Ps. 51, 19. «Bog gleda na srca.» I. Sam. 16, 7. «*Jezus Kristus je včeraj in danes isti in na veke. On ima duhovništvo nepremenjivo; zato more tudi popolnem rešiti nje, kateri se po njem bližajo Bogu, ker vedno živi, da se potegne za nje.*» Hebr. 13, 8; 7, 24, 25.

Pri vsem tem pa ne mislite, prečastiti gospod, da hočem, da bi se vsi obredi odpravili. Nekatere izmed njih je ustanovil Jezus Kristus in potemtakem so dobri in koristni. Druga stvar pa je misliti, da je kak zakrament ali obred koristen in celo druga stvar, imeti ga za neogibno potrebnega. Vino na primer je v mnogem slučaju koristno; če ga pa kdo nima, more tudi biti brez njega. Nasproti pa je voda neogibno potrebna, ker brez nje ni mogoče živeti.

Opazujte jedenkrat, kar sledi iz tega nesrečnega nauka, da so cerkveni obredi neogibno potrebni za zveličanje. Ustrašite se, ko boste videli, kako hudo se zlorabi ta nauk. Človeško srce, popačeno po naravi, poprijelo se je tega nauka ter ga še bolj po svojem razširilo. Zunanja božja služba in obredi so se bolj in bolj precenjevali, ter potreba Bogu udanega srca se je bolj in bolj prezirala. Ljudje so radi delali nekoliko več pokore, če so le mogli v srci ohraniti svoje ljubljene grehe. Človek rad prebije nekaj stradanja, rad prenese mnogo žrtev, če le more maliku svojega srca dalje služiti. Pri tem je ta

mnost
malik lakota, pri onem napuh, pri tretjem nečistost itd. Človek rad potroši nekaj časa, denarja in truda na zunanje pobožne vaje. On se rad posti, strada, se spoveduje itd., ker misli, da je vse to dobro in koristno, pa tudi neogibno potrebno za zveličanje. On pripisuje temu še večjo važnost nego se zahteva ter stori vse — da bi le poleg tega mirno mogel ustreči svojim strastem.

To je, prečastiti gospod, resnica, katero bi Vam mogel z mnogimi vzgledi potrditi iz svoje cerkvene občine. Da, priznam, da sem jo tudi sam na sebi izkusil. Čestokrat sem zapazil, da sem mislil: danes morem biti bolj razuzdan, češ, saj sem bil zjutraj pri maši. Često sem natančno izpolnjeval postni čas s tem skrivnim namenom, da bom pozneje tem bolj jedel. Mnogo grehov sem storil s to mislijo, da se jih bom spovedal in odpuščanje zadobil. Po spovedi in odvezi sem se čutil grehov oproščen, tako da sem menil, ne bo tako hudo, če zopet storim kak mal greh. Ah, prečastiti gospod, kako hudo in napačno je naše srce! Človek mora skrbno nanj paziti, da ga spozna. In zares, da ljudje ne spoznavajo grešnosti svojega srca, izvira od tod, ker se zanašajo na cerkvene obrede, ter tako goljufajo sami sebe.

Povejmo torej ljudem celo resnico! Povejmo jim, da so obredi dobri kot zunanja znamenja, po katerih se vernikom milost božja

predočuje in podaja. Povejmo jim pa tudi, da znamenje ni stvar sama. Poučimo jih na primer, da je krst znamenje (ali podoba) očiščevanja našega srca od vseh grehov, a da nikakor ni vsak, ki je krščen, tudi že očiščen. Razložimo jim, da morajo paziti na svoje srce, da morajo spoznavati sami sebe, da najdejo, kar Kristus pravi: *«Iz srca izhajajo hudobne misli, prešestva, kurbarije, tatvine, krive priče, kletvine.»* Mat. 15, 19.

Kakor hitro kdo kot ubog grešnik spozna svojo revnost, potem mu moremo odpreti svetinjo zveličanja ter ga poučiti, da se je darovala za nas spravna daritev, in da je, kakor sveto pismo pravi, *«Kristus grehe naše sam na telesu svojem nesel na les,»* ter da se je *«Njegova kri prelila za mnoge v odpuščanje grehov.»* Povejmo svojim župljanom odkritosrčno, da jim Bog ponuja nebeško zveličanje kot **dar**, ne da bi bilo treba si ga zaslužiti. In ako si ne upajo v tako veliko milost verovati, dajmo jim sveto pismo, da sami beró besede, katere so se jim že dolgo časa prikrivale: *«Z milostjo ste rešeni po veri; in to ne iz sami sebe, dar je božji; ne iz del, da se ne hvali kdo.»* Ef. 2, 8, 9. Bog Vam daj, moj dragi stric, da bi obljube svetega pisma razveselile Vaše srce, kakor so razveselile moje.

Sprejmite itd.»

Tri dni potem, ko je škof to pismo sprejel, poslal je našemu župniku namestnika

ter ga povabil, naj k njemu pride na nekoliko tednov. Škof je bil vsega spoštovanja vreden starček, odkritosrčen in pošten. Nikoli mu ni prišlo na misel, da bi dvomil o veljavi «svoje svete matere cerkve». Kot poslušen sin izpolnjeval je njene najtežje zapovedi. Mučil je tako svoje telo, da je vsled tega bolehal. Vedno mirú srca in gotovosti zveličanja išoč, pridajal je k postu romanje ter k romanji tudi še rašovnik. To vse je zelo oslabilo njegovo telo, a vendar ni dalo miru njegovi duši. Ves čas se je vpraševal, ali je že storil dovolj, da bi si zaslužil nebesa. Tresel se je, ko je pomislil, da ima morebiti še samo nekoliko korakov do vrat večnosti in da je v nevarnosti, da bi potem utegnil biti vržen v pekel. Treba torej novih postov, pa vse zastonj! le nov strah in nemir. Tako je pretekalo njegovo življenje v telesnih boleznih in duševnem strahu.

Moremo si torej misliti, zakaj je župnika k sebi povabil. Menil je, da je njegova duša v strašni nevarnosti, ter upal, da ga odvrne od mislij, katere so ga zapeljale v tako nasprotje s cerkvijo.

Župnik se je podal na pot k škofu, ki ga je ljubeznivo sprejel in ni s početka nič omenil tega, kar je bilo nasprotnega med njima. Šele drugi dan povabil je škof župnika, naj bi ž njim šel na sprehod, da bi mogla mirno govoriti. No, ko sta se sprehajala na

vrtu za škofovim stanovanjem ter ni bilo nikogar blizu razven nekoliko otrôk, ki so pasli ovce, začel je škof vpraševati:

«Povejte mi vendar, moj ljubi bratranec, odkod imate to novo učenje, ki je tako nasprotno nauku naše cerkve? Ali Vam ga ni navdihnili hudobni duh?»

«Sveto pismo je ta vir, odkoder sem to učenje črpal», odgovoril je župnik.

«Zato torej ste tudi razširili sto iztiskov te knjige v svoji občini, kakor sem slišal?»

«Mislim, prečastiti gospod, da nisem storil nič hudega, ko sem podal vernikom besede, ki jih je Gospod govoril za nas vse.»

«Ali pa ne veste, da preprosti ljudje te knjige ne razumejo? Le duhovniki imajo pravico, da beró ter razlagajo sveto pismo.»

«Tega pa ne morem razvideti, marveč mislim, da je božja volja in namen, da bi vsi ljudje iz svetega pisma brali. Če je tako, potem morajo vsi biti zmožni, je razumeti. Zveličar pravi k židom: ‚Preglejte pisma!‘ Pevec psalmov de: ‚Zakon Gospodov je popoln, oživljajoč dušo; pričanje Gospodovo resnično, modrost daje nevednemu.‘ Mojzes je zapovedal, naj kralj bere iz knjige postave vse dni svojega življenja, ter rekel k vsemu narodu: ‚In te besede, katere ti danes zapovedujem, naj bodo v tvojem srcu; in pripoveduj jih svojim otrokom in premišluj jih sedeč doma v svoji hiši, in hodeč po poti,

speč in bdeč. In priveži jih kakor znamenje na svojo roko, in naj bodo in se gibljejo med tvojimi očmi. Zapiši jih na prag in na vrata svoje hiše.' Sveti Luka hvali vernike v Bereji, da so sprejeli besedo božjo z vso radostjo, in vsak dan so preiskovali pisma, če je res tako.' Apostol Pavel je pisal svoje liste za cele občine, ne samo za duhovnike. On piše vsem, kateri so v Rimu, ljubljnim božjim, in cerkvi božji v Korintu z vsemi svetimi, ki živé po vsej Ahaji.' Ako so torej vsi Izraelci od časa Mojzesa do Kristusa, in pozneje vsi kristijani v Rimu, po vsej Ahaji in drugod smeli brati pismo: zakaj pa ne tudi vsi kristijani ob naši dôbi? »

«Saj vendar veste,» odgovoril je škof, «da je sveto pismo temna knjiga, katere ne morejo vsi razumeti.»

Župnik se nasmehlja pri teh besedah ter reče: «Skoro uvidite sami.» Po tem je namahnil otrokom, ki so pasli ovce, da bi prišli tja. Bili so dečki in deklice od deset do dvanajst let. Živahno so priskakali ter se postavili okrog škofa in župnika. Župnik je vprašal najmlajšega dečka:

«Ljubi Gospoda, svojega Boga iz vsega svojega srca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse svoje pameti. — Ali pa razumeš, kaj to pomeni?»

«Seveda, gospod, mi moramo Boga prav zeló ljubiti.»

«In ti, deček, čuj: Ni pravičnega ne jednega; ni ga, kateri bi delal dobro, ni ga le jednega ne. — Ali umeš?»

Deček je obesil oči. Umel je te besede tako dobro, da mu je njegova vest precej nekaj očitala. Vsled nekega prepira tepel je svojega tovariša. Zato je odgovoril: «On je najprvo začel; on me je tudi brenil.»

«Ni res, ti si začel», odgovarjal je drugi.

«Obadva sta kriva», rekla je mala deklica, «jaz sem to videla.»

«No, moja mala prijateljica», rekel ji je župnik, «poslušaj, kar bom dalje rekel: Kristus je umrl za naše grehe; torej ni obsojenja za té, kateri so v Kristusu Jezusu; veruj v Gospoda Jezusa Kristusa in zveličal se boš. — Kaj pa pomenijo te besede, dete moje?»

«To pomeni», odgovorila je ona, «da nam hoče Bog odpustiti naše grehe, ako ljubimo Gospoda Jezusa.»

«In ti», rekel je župnik k četrtemu otroku, «povej mi, kaj pomeni: Če pa ima kdo izmed vas premalo modrosti, prosi naj je od Boga, kateri vsem daje obilo. Molite neprestano. — Kaj pa to pomeni?»

«To pomeni, da moramo Boga prositi modrosti.»

«Dobro, ljuba deca, ne pretepajte se dalje; ljubite Gospoda Jezusa, ki je umrl, da bi vam pridobil odpuščanje grehov; prosite Boga, da

boste prav modri in pridni: in potem pridete v nebeški raj.»

Otroci so odskakali veselo proč. «No, menim, da so ti otroci prav dobro razumeli moje besede?» vprašal je župnik škofa.

«Saj ni bilo nič posebnega, vse je bilo preprosto», odgovoril je škof.

«Je res, a sv. pismo govori ravno s takimi preprostimi besedami. Ako so jih ti otroci razumeli, sem prepričan, da jih bodo njihovi stariši tudi.»

«Kaj pa da, take besede; niso pa vsi odstavki v svetem pismu tako jasni kakor ti, ki ste jih navedli.»

«To rad priznavam, toda če bi tudi preprosti vernik nič drugega v celem sv. pismu ne razumel kot te štiri odstavke, ali bi ne bilo truda vredno, da bi ga bral? Vrh tega pa nam izkušnja kaže, da se tudi najpreprostejši čitatelj, ki je bil nekaj časa bral sv. pismo z molitvijo, po jasnih stavkih nauči razumeti tudi manj jasne stavke. Ako je v pismu prijatelja nekoliko besed zbranih, ne vržemo zato celega pisma proč. Beremo je drugikrat in tretjikrat, in slednjič se nam po prejšnjih in sledečih besedah razjasni smisel tega, kar se ne da brati.»

Nekoliko zmoten po tem jasnem razlogu, zavrnil je škof: «Ali ni na vsak način bolje, izogniti se tem težavnostim ter predložiti biblijo cerkvenim zborom v razlaganje, katerih

razsodbe ravna sveti Duh, kakor je bil Jezus Kristus obljubil?»

«Ali», odgovoril je župnik, «zakaj bi pa sveti Duh, ravnajoč razsodbe cerkvenih zborov, ne ravnal tudi mislij preprostega vernika, ki ponižno moli svetega Duha? Kajti te obljube Kristus ni dal le cerkvenim zborom, ampak vsem, ki so poklicani v nebeško kraljestvo.»

«Pomislite vendar, če sme vsakdo biblijo brati in razlagati, potem imamo toliko ver, kolikor čitateljev. Nasproti, če predložimo sv. pismo v razlaganje cerkvenim zborom, potem imamo vsi jednako vero.»

«Ne mislim, da bi se doseglo po branji sklepov cerkvenih zborov več enakosti v veri, nego po branji svetega pisma. Ali je latinščina tridentinskega zbora bolj razumljiva, nego latinščina vulgate?»*

«Če bi tudi ne bila, — saj je duhovnik za to, da preprostim vernikom razlaga sklepe cerkvenih zborov.»

«Ali je verniku lažje razumeti francoščino svojega župnika, nego francoščino svetega pisma? Bodi si temu kakorkoli, meni je tekst ljubši nego razlaganje. Sveto pismo samo je mnogo višje cene nego vsa razlaganja skupaj. In če hočemo razlaganje postaviti na mesto svetega pisma, je to toliko, kakor da

* Vulgata je latinski prevod sv. pisma, jedino veljaven v rimsko-katoliški cerkvi.

bi rekli: ljudje imajo boljšo sposobnost razumljivo govoriti nego Bog sam.»

«Zdaj pa povejte s kratka», odvrnil je škof, «kaj hočete iz vsega sklepati?»

«Moj sklep je: ker je sveto pismo beseda božja, jo je vsak človek dolžan imeti za pravilo svoje vere in življenja ter nikdo nima pravice, da bi mu katero drugo pravilo vrival. Sicer naj prosti vernik posluša svojega župnika, a le toliko, kolikor se ujema s svetim pismom. Potem je njegova vera jasna in čim jasnejša je, tem trdnejša je tudi. Potem more človek resnično reči, da posluša Boga in ne ljudij, ker črpa iz knjige, katero so vse verske družčine, in katoliška cerkev najprej, kot vir kristijanstva, kot besedo božjo pripoznali. Ali ni potočna voda najčistejša pri viru? Ali se voda ne skali čim dalje teče tem bolj z blatom in nečistoto? Prav tako je kristijanstvo v svojem viru, pri ustih božjih, čisto in nepopačeno. Čim dalje se med ljudmi od ust do ust prenaša, tem bolj je v nevarnosti, da se pokvari. Vedimo torej svoj narod k viru! Dajmo mu sveto pismo v roke! Tedaj spozna, da nobeni obredi ne premorejo grešnika rešiti iz pogube ter večno zveličati, ampak jedino kri Jezusa Kristusa in obnova srca po svetem Duhu.»

Župnik je govoril goreče, tako da je škof spoznal, da se mu ne posreči pregovoriti ga. Porabil je torej drugo orožje. Dal mu je

na znanje, če goji take krive misli, ne bo v službi povišan, ampak da more biti celo izobčen iz cerkve na ukaz papežev itd. Župnik je opetovano odgovarjal: «Pokažite mi iz svetega pisma, da sem kriv; potem se bom podvrgel.»

Preganjanja, ki so se začela v tej dôbi proti njemu, prenašal je potrpežljivo ter bil pripravljen prebiti mirno tudi težje boje.

Za nekoliko mesecev po tem razgovoru je škof nevarno obolel. Bolezen se ga je lotila huje vsak dan. Čim gotoveje je videl, da se smrt bliža, tem večja je bila njegova negotovost in strah gledé na zveličanje duše. Trudil se je, da bi dosegel mir, pa zastonj. Če se je tudi zanašal na to, da je malo ljudij, ki bi toliko pokorila delali kakor on — vedno mu je vest očitala njegove grehe. Tedaj je mislil, morebiti še ni dovolj pokore, da bi poravnal svoje grehe pred Onim, «katerega oči so čiste, tako da ne more gledati zlega». V takem nepokoju se je spominjal obiska župnikovega in notranjega miru, ki ga je bil na njem zapazil. Prišlo mu je na misel, da je ta mir sad novih verskih mislij ter da utegne biti v tem vendar nekaj dobrega in pravega. Ljudje imenitnega stanu se navadno brigajo preveč za svet; ko pa je smrt blizu, izgine vsak tak ozir. Tako je tudi škof poslal po svojega bratranca, češ, da bi se rad ž njim nekaj važnega pogovoril.

Župnik je hitel k umirajočemu. «Dobro došli!» del je škof, ko župnik stopi v izbo;

«sedite! Pustite naju sama nekaj časa», velel je svojim služabnikom in drugim pričujočim. Ko so se vsi odstranili, zaklene župnik duri, sede k postelji svojega strica, ki mu zdaj razkrije svoje obteženo srce.

«Ljubi prijatelj,» dejal je škof, «ne smem tratiti časa, zato rej preidem k stvari sami. Moje življenje Vam je znano, tudi kako vestno sem izpolnjeval dolžnosti svoje vere. Vkljub temu moram Vam priznati, da se tresem pri misli, da bom kmalu stopil pred sodni prestol božji. Sprejel sem še jedenkrat sv. zakramente, pa vse zastonj. Neki notranji glas, močnejši od mene, mi pravi, da tam ne obstojim. Tudi čutim, da nimam zdaj v zadnjih trenutkih svojega življenja duševnega miru, ki brez strahu, da, celo z radostjo gleda smrti nasproti. Pri Vas, dragi brat, sem zapazil ta slasten mir. Ko sem Vas preganjal zavoljo Vašega učenja, dokazali ste tako radost, da sem se moral čuditi temu. Ah, prosim Vas, povejte mi, kako ste dobili ta mir?»

«Od srca rad Vam to storim», odgovoril je župnik. «Prebil sem tudi jaz tak duševni stan, v kakeršnem ste Vi zdaj. Pregledajoč svoje življenje, nahajal sem vsak dan nove pregreške. Čim bolj sem se trudil, da bi živel sveto, tem večje breme grehov čutil sem na svoji vesti. Ko sem neko — po misli sveta — dobro delo zvršil, našel sem, da je pred očmi božjimi bilo hudo, zato ker ni bilo prosto

samoljubja in napuha. Zapazil sem ravno tedaj, ko sem imel neki dober sklep, da me je k temu spodbadal sebičen nagib, tako, da je bil že vir tega sklepa pokvarjen. Slednjič sem došel tako daleč, da sem samega sebe sovražil. Moje celo življenje se mi je gnusilo. In nekateri izreki svetega pisma so še pomnožili mojo bridkost; tako na primer: „Plača za greh je smrt.“ — „Preklet vsak, kdor ne izpolnjuje vsega, kar je pisano v knjigi postave, da naj stori.“ — „Kajti kdor bi izpolnjeval celo postavo, pregrešil pa se zoper jedno zapoved, postal je vseh dolžan.“ Ves obupan padel sem nekega dne na kolena, trkal na prsi ter klical: „Bog, bodi milostljiv meni grešniku! Prevelik grešnik sem; kaj naj storim, da se zveličam?“»

«Vstanem, odprem biblijo, zagledam se vanjo in najdem ravno te besede, ki sem jih pred trenutkom izgovoril: «Kaj naj storim, da se zveličam?» (Ap. dej. 16, 30. 31.) Osupel nad tem slučajem, podvizam se brati sledeče besede, katere so obsegale natančen odgovor na moje vprašanje: **„Veruj v Gospoda Jezusa Kristusa, in zveličal se boš.“** Veruj, — in zveličal se boš! ponavljal sem sam za-se. Kako pa to? Je li dovolj, da le verujem? Misleč, da nisem tega dobro razumel, bral sem te besede še jedenkrat; a našel sem zopet in zopet, da tu stoji: „Veruj v Gospoda Jezusa Kristusa in zveličal se boš.“ Da bi

dobil popolnega prepričanja, iskal sem drugih stavkov svetega pisma, ki ravno o tistem predmetu govoré. Našel sem jih mnogo, a njih misel je bila povsod: ‚Veruj v Jezusa Kristusa in dobiš odpuščanje grehov in večno življenje.‘

«Toda vendar moram priznati, da sem razumel to vero s početka le po glavi, ne iz celega srca. Šele ko sem nekoč bral besede: ‚**Z milostjo ste rešeni!**‘ tu je zasijal jasen žarek v globočino mojega srca. **Milost!** — zdaj pa razumem! vzkliknil sem. Bil sem obsojen do pekla, kakor morilec na krvavi oder, a v trenutku, ko sem imel ob glavo priti, došlo je od kralja pomiloščenje. Da, zdaj razumem. Bil sem dolžan svojemu Gospodu neizmeren dolg, pa moj Bog mi je odpustil vse! Milost! o kaka sladka beseda to! Da, zdaj jo že razumem. Ta beseda ima v sebi moč, da izžene iz mojega srca slehern strah. Zdaj pa naj živim, naj umrem — vse jedno, saj sem spasen! O, kako ljubezen mi je skazal moj Bog! Zato hočem biti mu hvaležen, kakor On to od mene zahteva. Zdaj bom rad in veselo izpolnjeval Njegovo voljo.»

«Milost! ta beseda je razvnela celo mojo dušo ter razširjala v nji vedno rastoč mir in pokoj. Tedaj sem izkusil resničnost obljube Zveličarjeve: ‚Mir vam zapuščam, mir svoj vam dajem; ne dajem vam jaz, kakor svet daje. Ne bodi vam srce plašno in boječe!‘ Od

te dôbe ne poznam nič lepšega in dražjega nego hrepenenje, da bi zvrševal voljo svojega Boga. Sicer sem še često padel v greh, toda zopet sem vstal, odpuščanja prosil in milosti, da bi prihodnjič bil stanovitnejši in trdnejši. Prav tako je od te dôbe moja živa želja, da oznanjujem veselo poročilo o milosti božji svojim bratom. Ako vidim, da padejo moje besede v odprto srce ter da je zopet jedna duša oteta peklu, obhaja me slastno, neizrečeno veselje.»

Ali, moj dragi brat», seže mu škof v besedo z mehkim glasom, «kdo Vam je porok za to, da je gotovost zveličanja, na katero se zanašate, od samega nebeškega Očeta potrjena resnica, in da to ni sad Vaše domišljije?»

«Za ono gotovost mi je porok pričevanje svetega Duha, o katerem apostol Pavel pravi: ‚Sam ta Duh spričuje našemu duhu, da smo otroci božji.‘ Rimlj. 8, 16. Svet mi sicer more odgovarjati, da je to sad moje domišljavosti. Jaz pa se nič ne brigam za to, kar svet misli in govori. Dovolj mi je, da čutim, da ni res, kar svet govori. Povem vsakemu: Prosi Boga za svetega Duha, da bi te razsvetlil in potem spoznaš, kako dosežeš zveličanje in novo življenje. Kdor se ravna po mojem svetu, spozna kmalu resnico mojih besed! — Bogu bodi vsa čast in hvala za to! Če mi pa kdo ne veruje in se mi posmehuje, naj bo! saj goto-

vosti zveličanja mi nikdo ne vzame. Molim za nevernike ter nikoli ne obupam nad nikomur. Bog more spreobrniti nevernika tudi v zadnji uri. Da, moj dragi stric! ne smete iskati zveličanja v samem sebi. Vaša dobra dela so vendar le nepopolna ter Vam nikoli ne morejo dati zanesljive gotovosti. Vam je treba svetega, mogočnega in milostivega Odrešenika. Vam je treba Zveličarja Jezusa Kristusa, sina božjega, ki se je učlovečil, trpel in umrl za Vas. Šele ko imate Njega za prijatelja in pomočnika, potem se Vam ni treba ničesar bati. Ako imate Jezusa za priprošnjika pri Očetu, imate tudi poročstva in gotovosti dovolj, da ne boste obsojeni.»

V sledečih dneh govorila sta ta dva prijatelja še dalje o tem predmetu. Telesne moči so škofu bolj in bolj pešale, pa njegova duša se je bolj in bolj polnila z močjo iz nebes. Malo je govoril, tem več je poslušal. Na željo škofa bral je župnik nekatera dela novega testamenta, posebno liste k Rimljanom in h Galatom. Neko nedeljo večer klečal je župnik pri postelji bolnikovi ter končal svojo molitev s temi besedami: «Moj Bog, mi se ne zanašamo sami na-se, niti na svoja dobra dela, ampak jedino na Kristusa Jezusa, ki nas more zveličati.» Tu je povzdignil škof oči kvišku in zaklical: «Amen, Gospod, Amen!» — in tako je zaspal.

«Resnično, resnično ti pravim: Če se kdo na novo ne rodi, ne more videti kraljestva božjega. — Kar je rojeno iz mesa, je meso, kar je rojeno iz Duha, je Duh. — Kakor je Mojzes povišal kačo v puščavi, tako mora povišan biti sin človekov, da kdor koli veruje vanj, ne pogine, nego da ima večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega sina na svet, da bi svet sodil, ampak da se svet zveliča po njem. Kdor veruje vanj, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega sina božjega.»

Jezusov pogovor z Nikodemom. Ev. Jan. 3, 3—18.

«V Kristusu Jezusu nima kaj veljave niti obreza, niti ne neobreza, ampak novo stvarjenje in vera po ljubezni delajoča.»

Ap. Pavel Galatom 6, 15; 5, 6.

«Kakor je telo brez duha mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva.»

Sv. Jakob 2, 26.

«Sami sebe izkušajte, ali ste v veri, sami sebe ogledujte!»

II. Korinč. 13, 5.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

0 55180

00000444576

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

358886

❖ Cena 5 kr. ❖

Dobiva se pri

Antonu Chráska

v Ljubljani.

